

ZORAN SIMIĆ, PULJANIN SA ZAGREBAČKOM ADRESOM, NAJDUGOVJEČNIJI

Nitko tada u Hrvatskoj r kritičnije i slobodnije o

Istina je da smo sve vrijeme radili 'na rubu' provokacije, subverzije. Naš je 'program' bio: "Uvijek na ivici, nikad u marici!" Mi smo željeli plasirati svoje ideje, a ne praviti pubertetske ekscese i izazivati zabrane zbog zabrana. Nisi faca ako te zabrane. Faca si ako kažeš to što si htio i to dopre do javnosti

INTERVJU

RAZGOVARAO
Zoran ANGELESKI

Na promociji Krušeljeve knjige o Poletu na pulskom Sajmu knjige prije mjesec dana, Puljanin sa zagrebačkom adresom Zoran Simić, najdugovječniji od devet glavnih urednika Poleta (tu je funkciju obavljao četiri godine i dva mjeseca, od studenog 1985. siječnja 1990. godine, a prije imenovanja dvije je godine bio zamjenik glavnog urednika) izjavio je da je Polet snažno promovirao strip, skupinu Novi kvadrat, glazbeni Novi val, književnost, kazalište, dodavši: "Osvajali smo slobodu i imali je onoliko koliko smo je znali iskoristiti".

Mitovi i istine

Iako Krušelj navodi i pozitivne elemente Simićeva mandata (u Simićevo vrijeme, piše autor, Polet je najbolje izgledao i imao najšarolikiji sadržaj; Simić je vratio u redakciju zagrebački sleng i opušteniji izričaj, dokinuo birokratizirani jezik; pisalo se bez stege, u redakciju su pristigla nova novinarska imena Jasna Babić, Damir Strugar, Đurđica Klancir, Tihomir Ladišić, Tatjana Tagirov), Krušelj je s druge strane prilično kritičan u ocjeni Simićeva mandata, ponajviše mu prigovarajući na političkom eskapizmu. Tako piše da je u Simićevo doba Poletu nedostajala posebnost i profil; Polet je bio oprezan, politički neambiciozan ("put u tabloidnost"), Simić je, piše autor, vremenom ostvario Kuljišev koncept 'fantastične zabave', ali u vremenu rastakanja Jugoslavije i u gospodarskim i socijalnim problemima nikome više nije bilo do zabave, a tu je i "kašnjenje u dijagnosticanju uloge Slobodana Miloševića". Krušelj piše da je list od 1986. do 1989. bio "odviše oportunistički, na trenutke i režimski usmjeren, previše racionalan i umiven, da bi ga se doživljavalo kao medijski fenomen, usporedbe radi Studentski list je samo 1988. bio zabranjivan čak tripot!" Razgovor sa Simićem, otvaramo upravo pitanjem o zabranama.

- Što su tu mitovi, a što istine o zabranama u medijima, konkretno u Poletu, Studentskom listu?

- Puno je bespotrebnih mitova. Istina je da smo, s jedne (politički gledano)

strane sve vrijeme radili "na rubu" provokacije, subverzije. Naš je "program" bio: Uvijek na ivici, nikad u marici! Polet je zabranjen samo jednom u svojoj povijesti, a i to njegov tadašnji glavni urednik nikako nije priželjkivao. Mi smo željeli plasirati svoje ideje, a ne praviti pubertetske ekscese i izazivati zabrane zbog zabrana. Nisi faca ako te zabrane. Faca si ako kažeš to što si htio i to dopre do javnosti. Bila su to vremena kada se imalo gdje i od koga učiti. Vremena većih sloboda u medijima; govorim o 80-im godinama. Vremena novinarske hrabrosti (eh!). Nije li vam apsurdno da su tih godina, uz manje dostupnih medija i informacija, postizani veći ciljevi u ovom poslu?!

Zašto se ugasio Polet?

- Bili ste najduže glavni urednik Poleta. Kako ste 'igrali' s vlastima u toj 'Igronici za odrasle'?

- Imali smo potpunu slobodu u radu, rekao bih najveću u vrijeme dok su omladinom predsjedavali Matijašić, pa Nikica Gabrić, danas vodeći hrvatski oftalmolog. To su prve dvije go-

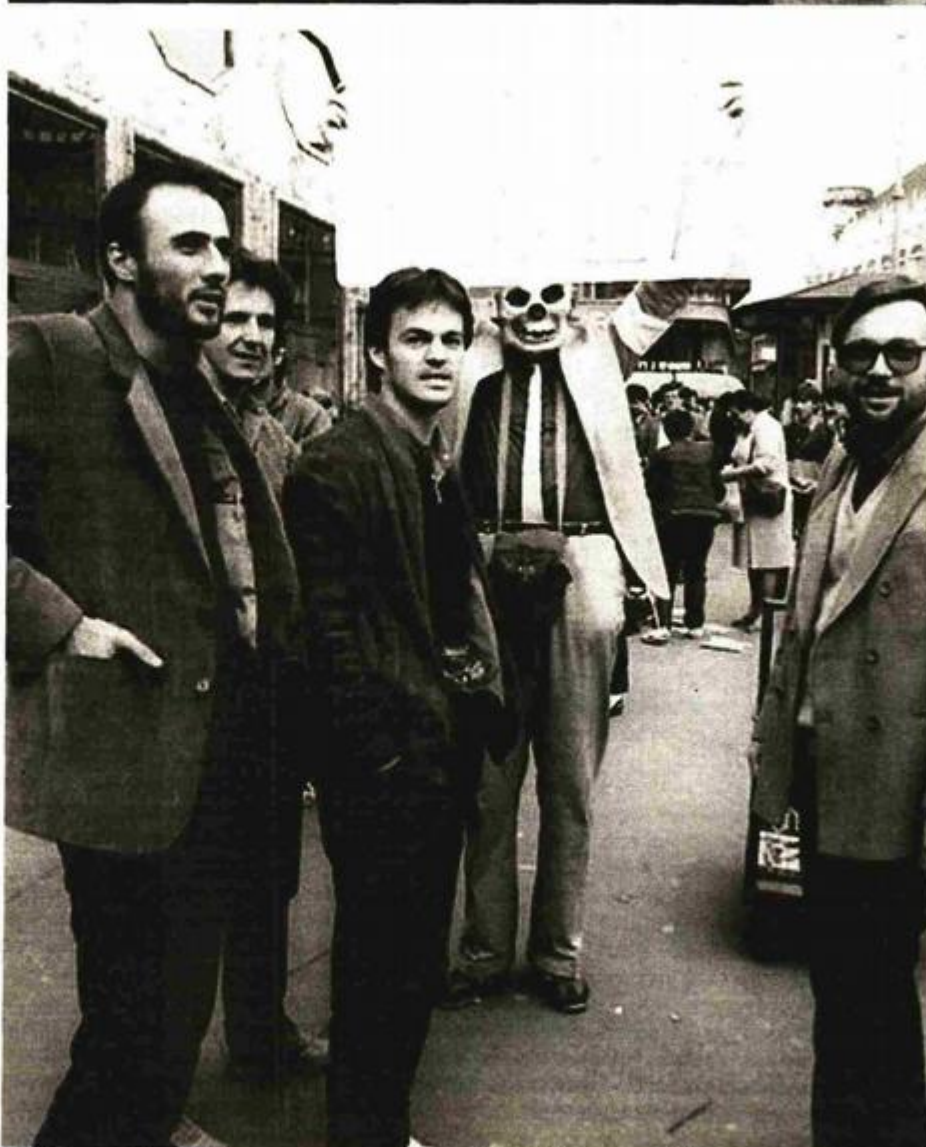
To što smo radili bilo je pošteno. Slobodno. Bez kalkulacija

dine moga mandata. Poslije je bilo turbulencija. U nekoliko su me navrata pokušali smijeniti, uskratiti podršku i meni i redakciji, bilo je puno neprospavanih noći. Gledao sam uživo nekoliko puta kako više od 200 delegata Republičke konferencije SSOH odlučuje o mojoj sudbini. Iz tih smo "utakmica" izlazili kao pobjednici, ni sam ne znam kako. Ili znam, ali to više nije važno.

- Početak mandata obilježen vam je gubitkom tjednog ritma i prelaskom s tjednika na dvotjednik. Krušelj navodi bitan pad tiraže u odnosu na prethodni Babunov mandat. Ili je na taj pad utjecala činjenica da se stari sistem raspadao i da su i drugi mediji mogli sve više pisati kritičnije i slobodnije, pa Polet nije bio više toliko tražen?

Zoran Simić: Nije li apsurdno da su tih godina, uz manje medija i informacija, postizani veći ciljevi u ovom poslu?!

Snimljeno 1984. za vrijeme akcije Toma Gotovca na tadašnjem Trgu Republike, s lijeva na desno: Gradimir Aleksić (živi u Singapuru, vlasnik privatne škole za umjetnost), Mate Bašić, Zoran Simić, Tom Gotovac i Mladen Babun

- Polet je kroz cijelu svoju povijest najvažniji po svom utjecaju na javno mnijenje, te na društvene, političke, kulturne, supkulturne, medijske prilike! Tu se krije taj fenomen! Mada je njegov tiraž kroz sve godine njegova izlazenja danas nedosanjani san za većinu hrvatskih medija. No, što se moga urednikovanja tiče, u jednom smo periodu (ras)prodavali više od 50.000 primjeraka! Prije toga trebalo je stabilizirati realni tiraž nakon moga pret hodnika. Zašto je tiraž Poleta padao zadnjih godina (moj nasljednik je, na žalost, imao najmanju nakladu), puno je dublje pitanje: prije svega, vizije izdavača što hoće s tim novinama?! I u skladu s time, financijske projekcije. Tako je bilo uvijek, tako je i danas. Sistem se raspadao i raspao, ali nitko od Poleta tada u Hrvatskoj nije pisao kritičnije i slobodnije. Možda tu treba tražiti odgovor na pitanje zašto se morao ugasiti! Možda u pretvorbi (gdje je nestala imovina omladinske organizacije?). A možda odgovor treba tražiti na adresama tzv. tajkuna, političkih igrača, kriminalaca, raznih lupeža, zločinaca, svekolikog podzemlja... Njima mediji nikako ne trebaju.

- Krušelj piše, čini mi se objektivno, da je "nezahvalno uspoređivati Franičević i Simićev polet zbog

Nije pisao d Poleta

le su se komunističke vrijednosti, nestajalo je kolektivističkog duha nužnog za toliko spominjano 'mijenjanje društva'.

- Jedna od rijetkih konstatacija u kojima se barem djelomično slažem s Krušeljem, haha. Šalu na stranu, uz svu potporu koju sam dao Krušelju pri radu na ovoj knjizi, dvije moje zamjerke mu ostaju: nije odolio arbitriranju (što je u najmanju ruku nezahvalan posao za ovakvu knjigu) i drugo, zato što je povijest izlaženja Poleta otpočeta do kraja sveo pod "politički krov". Kada biste okupili svih nas više od dvije tisuće Poletovaca (ljudi koji su radili tu novinu), stavili na hrpu sav naš ego, taštine, ideale, zanose... ne biste u nama u tim godinama pronašli toliko "političkog zanos" koji bi danas bio dovoljan za neki MOST prema hrvatskoj vladi/vlasti. To što smo radili bilo je pošteno. Slobodno. Bez kalkulacija.

- Koje su teme imale najvećeg odjeka za vašeg man-

brojevima i vaši pokajnički pozitivni tekstovi o JNA.

- Naravno da mi se sada "pred očima" pojavljuju brojni tekstovi iz tog vremena. Serija reportaža koje je autostopirajući od "Triglava do Gevgelije" radila Jasna Babić, kolumne Giancarla Kravara 'Naše osamdesete', Branka Maleša 'Crveni zec', kolumne i tekstovi legendarnog Pankrta Pere Lovšina, Darka Glavana... Strugyjeve reportaže s najneobičnijim mjestima i o najneobičnijim ljudima, ekskluzivni intervjui s Mišom Brozom, Antom Markovićem, Franjom Tuđmanom, tema o darkerima... Ma jooooj, tko bi sve to nabrojao. Jedne su godine, u moje mandatu, tri Poletova novinara osvojila sve tri nagrade za najbolje tekstove u Yu omladinskim glasilima (Babić, Kravar, Strugar). Kakva je to proslava u Beogradu bila! Takav kolektivizam ni u udžbenicima povijesti ne postoji. Bilo je, pak, razdoblje kada sam nakon svakog broja imao sudsku tužbu (novinar kao autor, a ja po dužnosti kao glavni urednik). U zagrebačku "palaču pravde" već sam odlazio kao na kavu. Čedo Prodanović, danas vođa hrvatski odvjetnik, kao zamjenik republičkog tužitelja bio je sjajan domaćin. I to su lijepe uspomene.

Slučaj Žungul

Pokajnički tekstovi?! Nemojte se šaliti. Mi smo se samo jednom "pokajali". I to u kolumni Branka Maleša, nakon što su nas tužili zbog rečenice da je "predsjednik Rumunjske, drug Ceausescu najveći predsjednik, državnik, komunista, ribolovac, lovac, šahist, otac, suprug, ljubavnik, filatelista, numizmatičar... itd, jedno 50-ak "funkcija". Da bi povukli tužbu, Rumunjska je ambasada tada tražila da se na istom mjestu ispričamo. Što smo i učinili. Napisavši da je greškom napisano to i to jer da "drug Ceausescu nije najveći predsjednik, državnik, komunista..."

- Približite nam anegdota o "slučaju Žungul". Damir Strugar je intervjuirao tada "nepoćudnog" sjajnog Hajdukovog napadača, kasnije u Americi kralja malog nogometa.

- Ljeto je 86-te. Žungul nakon godina "izgnanstva" dolazi na odmor u Dalmaciju, na Hvar, i zahvaljujući zajedničkim prijateljima, ekskluzivno pristaje ispričati svoju priču za Polet. Mi tada radimo redizajn novine, kompletno mijenjamo koncepciju, idemo s velikom

SVE JE POČELO S TZV. 'PULSKIM POLETOM'

Polet kreirali brojni autori iz Pule, Istre, Rijeke

Udarne Poletove glazbeno kritičarske snage 1983./1984. ispred kulturne Zvečke: Darko Perica, Tomislav Wruss, Ranko Borovečki i Fedja Kalebić

- U Poletu su za vašeg mandata zapažene tekste i fotografije objavljivali brojni autori iz Pule, Istre, Rijeke...? Uz imena, možete li kod najutjecajnijih navesti neku važnu temu ili super fotografiju pojedinog autora?

- Važna je veza Poleta i Pule, Istre, Rijeke... Sve je počelo s tzv. pulskim Poletom. Od ideje da se u svakom broju Poleta mutiraju po dvije stranice iz svih regija, jedino je (neko vrijeme) zaživjela priča s Pulom... Mirjana Bobić, Budimir Žižović, Damir Burić... bili su urednici pulskog izdanja Poleta. Žižović je objavljivao i godinama poslije. Mnogi su, kasnije vršni umjetnici, intelektualci, ovdje objavljivali prve (ili druge) tekste. Boris Domađoj Biletić, Miodrag Kalčić, Pino Ivančić, Željko Valentić, Berislav Janković, Daniel Načinović, Furio Radin... Tomislav Wruss (danas direktor u najvećem domaćem izdavačkom koncernu EPH) i Ranko Borovečki (glavni urednik Glasa Istre) godinama su pisali, uređivali i davali smjernice "kulturalnoj politici" Poleta. Zanimljivo je i da su upravo njih dvojica u određenim razdobljima činili udarni glazbeno - kritičarski dvojac ovoga lista. Damir Strugar je već više puta spomenut. Jasna Babić bila je pulska snaha, pa i nju "prisivajamo" kao istarski kadar. Vladimir Spasić nekoliko je godina radio u redakciji. Pazinac sa zagrebačkom

adresom Veljko Krulčić, između ostaloga, već odavno si je priskrbio "titulu" vodećeg teoretičara (i praktičara) stripa u Hrvatskoj (a i šire), a u Poletu je dogurao i do urednika kulture. I njegovi ex sugradani Davor Šišović i Eugen Paulišić objavljivali su u Poletu. Nezaboravni pjesnik, kulturni začinjavac i jedan od ideologa urbane Pule (na žalost, prošlo vrijeme) Boško Obradović mnoge je svoje tekstualne performanse realizirao na stranicama Poleta. A često i na zagrebačkom Cvjetnom trgu (tuz nenadmašnog Toma Gotovca).

Fotografije su potpisivali Neven Lazarević, Goran Šebelić, Dubravko Kujavec, Duško Marušić, Jozo Čurković (vlasnik kulturnog caffea P14 u Puli), Branislav Danevski... Posebnu pulsku fotografsku priču u Poletu čine Sandra Vitaljić i Anđelo Božac. Oboje su završili znamenitu FAMU u Pragu. Vitaljićeva je jedna od vodećih hrvatskih fotografkinja, danas profesorica na ADU u Zagrebu. Božac je doktorirao fotografiju na FAMU u Pragu i profesor je na istoj Akademiji. Prvi veliki transfer iz Rijeke u Poletu bilježi se imenom Fernanda Soprana. Nekadašnji urednik kulturnog omladinskog lista VAL, svojedobno je u Polet prešao na mjesto zamjenika glavnog urednika (danas je meštar PR-a u Muzeju za umjetnost i obrt). Riječanka Ljiljana

Domić pisala je tekste iz likovnosti.

Riječanin je bio i legendarni glazbeni kritičar i povjesničar umjetnosti Darko Glavan. Pa filmski kritičar koji nas je također prerano napustio Vladimir Cvitan. U Poletu je značajnog spisateljskog traga ostavila još jedna Riječanka, Slavenka Drakulić. Tu su i rock kritičari Goran Lisica Fox (godinama vlasnik diskografske kuće Dallas), Koraljko Pasarić... Pa Ivica Župan, Bojan Mušćet, Ljubiša Drageljević, Majda Jurić, Dragan Ogurlić, Goran Ogurlić, Tamara Opačak, fotografi Srdan Vrančić, Darko Bjelobaba, Josip Čekada, Boris Lešić... Velid Đekić jedno je vrijeme bio i desk urednik u Poletu. Edi Jurković u Poletu je uređivao rubriku kultura, autor je nezaboravnih crtica, ali i kultne rubrike Musaka, od koje se do danas nije odvojio, pa gotovo istu formu i dan danas ispisuje na stranicama Večernjeg lista (kojeg je u Poletu, kakva ironija, standardno nazivao Bezgrešnjakom). Nikica Petković, profesor na riječkom Filozofskom fakultetu, u Poletu je uređivao rubriku književnosti. Giancarlo Kravar, nekada urednik VAL-a, pa beogradske Mladosti, novinar Novog lista, u Poletu je dugo pisao zapaženu kolumnu. A legendarni Poletov heroj prodaja bio je Goranin iz Skrada, Ivan Podnar. Neka se ne ljute oni koje preskočismo. Svi su zabilježeni u Krušeljevovoj knjizi.

Jedna od naslovnica poleta iz 1986.

drastično promijenjenih društvenih okolnosti". Redakciju iz 1980. obilježilo je, kaže, aktivistički zanos, fanatizam i borba protiv agresivnog partijskog dogmatizma i beskompromisna borba za temeljne novinarske slobode, dok je druga polovica 80-ih vrijeme u kojem su cinizam i oportunitizam definitivno pobijedili politički idealizam; rastaka-

data? Je li to možda tekst Borisa Perića o darkerima i samoubojstvima, ili tekstovi o ukazivanju na nezakonitosti i namještanja rezultata u prvoj jugoslavenskoj nogometnoj ligi ili, pak, prenošenje i objava teksta Janeza Janše 1988. u slovenskoj Novoj reviji o financiranju JNA? Zbog prenošenja tog teksta uslijedili su pritisci režima, a kako piše Krušelj, u idućim

marketinškom akcijom (spotovi, preteče jumbo plakata itd...) Nema bolje priče za cover story. Od ove o Stevu Junglu (Slaviša Žungul) i njegovih milijun dolara! Polet je "planuo". Rasprodan. Ali je drugi dan na trećoj, udarnoj stranici (i to na pola stranice, što je danas ekvivalent cijeloj stranici Glasa Istre) tada politički najutjecajnijeg hrvatskog lista Vjesnik osvanuo tekst ni više ni manje nego

bivšeg Poletovog glavnog urednika Ninoslava Pavića, u kome je sasuo drvle i kamenje na Polet, mene osobno kao urednika i redakciju... da kako to odgajamo mladež i širimo kapitalističke ideje, otprilike. Eto, neće proći šest godina, a Pavić će postati jedan od najvećih hrvatskih kapitalista, medijskih svakako. Nisam se nikada naljutio na njega. Dvije, tri godine kasnije, za jubilarne 400.

broj Poleta, Pavić je napisao jedan od najboljih tekstova o mom radu uopće, ha ha ha. Mada bi možda bilo bolje da sam mu se kasnije pridružio u njegovim medijskim potuhvatima, jer kako kaže sjajni kolumnist Boris Rašeta: "Simke, ti nisi ni smiješ misliti koliko si novca izgubio što nisi otišao s Pavićem. Ako pomisliš, to je odmah za - infarkt". Tješi me što moja cura misli drugačije.